

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, Fieca una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri externe 16 fl. v. a. pe unu anu séu 40 doideceri, or 3 galbini mon. sunatória. Se p'ramera la postale c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 5.

Brasiovu, 28 Ianuaru, 16 Ian. 1865.

Anulu XXVIII.

MONARCHI'A AUSTRIACA.

Date statistice.

II. Mainainte de a'ti respunde ceva pozitivu in privinti'a academiiei romanesci de drepturi me vedu constrinsu a impar-tasi inoa si unele date statistice privitoare la cultur'a intielesu-ala si morala a popóraloru din coprinsulu monarchiei au-striace. Voi incepe astadata desusu in diosu, precum a in-ceputu si comisiunea statistica. Datele sunt din an. 1863.

In monarchi'a austriaca esista pana acum optu univer-sitati, unele cu cate 3, altele cu cate patru si numai cea din Padu'a cu 5 facultati, adeca: de teologia, de drepturi, de me-dina si chirurgia, de matematica si de filosofia. La acelea optu universitati prelegu 303 profesori ordinari, 62 profesori estraordinari, 20 profesori suplenti, 86 adjuncti si asistenti, 104 docenti privati, 30 asiá numiti invetiatori (Lehrer simpliciter), eara studenti ordinari imatriculati au fostu in acelu anu 6968 si estraordinari 1183. Acum se vedemu oum se impartu acei studenti dupa nationalitati. Eata; 2352 germani, 1108 boemo-slavi, 835 poloni, 356 ruteni, 441 sloveni, croati si serbi, 1275 italieni, 93 (di nouadieci si trei) romani (Ostromanen), 1523 magiari, 138 de alte nationali-tati si anume 32 rusi straini, 9 svedei, 7 elvetieni, 6 greci, 4 olandesi, 3 turci, 2 englesi, 2 americani si 1 francu in Vien'a, eara altii pe la alte universitati, eara israeliti (dupa con-fesiune, eara dupa nationalitate numerati mai totu intre nemti) invetia la universitati 767 insi.

Pe pucinii romani ei affi asiá: 4 ascultatori de drepturi, 10 de medicina si chirurgia, 2 de filosofia in Vien'a, eara 69 ascultori de drepturi, 5 de medicina si chirurgia, 2 de filo-sofia in Pest'a, eara pe la celelalte siese universitati nu este nici unulu.

Baga de sama ca in Nr. de 93 romani, clericii asculta-tori de teologia nu sunt coprinsi, ci pe aceia ii affi numai sub rubric'a confesiuniloru cu rutenii la unu locu si anume in Vien'a la St. Barbara 33, cara in Pest'a 6.

Academiile juridice si anume cele din Sibiu, Agram, Zara si inca unele din alte tieri in anale sunt trecute cu ve-derea. Din ce cauza? Ca dóra directiunile respective n'ar fi tremisu comsemnatiunile, orica acelea s'au ratacitu? —

Intr'aceea in tierile austriace facultatea teologica se afla infintiata la multe locuri, adica pe la metropolii, episcopii si monastiri, eara anume seminarii catolice . . cu 485 profesori si 3190 clerici ascultatori de sciintiele teologice. Dintre a-cestea greco-catolice séu unite de ritulu grecescu sunt: in Blasiu cu 4 profesori 45 clerici, in Ghetla cu 5 profesori si 36 clerici (paremise amestacati romani cu ruteni?), in Ung-varu (Munociu) cu 6 profesori si 62 clerici (totu ameste-cati?), in Mari'a Pociu la calugerii ruteni cu 2 profesori si 6 clerici, in Oradea mare 12 clerici uniti, carii invetia la r. catolici, apoi in Galiti'a la Przemysl cu 3 prof. si 13 clerici.

Armenii gr. uniti inca au in Vien'a teologi'a loru cu 9 profesori si 24 clerici, pe carii ii aducu din tier'a loru cara anume din Persi'a.

Greco-resaritenii (neunitii) au urmatorele institute teolo-gice: In Cernauti cu 10 profesori si 49 clerici; in Zara (Dal-mati'a cu 12 profesori si 30 clerici; in Aradu 3 profesori, 59 clerici; in Versietiu pentru serbi 2 prof. 48 preparandi; totu in Versietiu pentru romani 2 profesori si 119 preparandi; in Zombor 6 profesori si 23 clerici; in Pakrac 2 prof., 26 clerici; in Sibiu 4 prof., 70 clerici; in fruntarea militara la Karlovitz 3 prof., 42 clerici; in Plaski 5 prof., 44 cl.; sum'a 49 prof., 510 clerici. Cati serbi si cati romani se afla in a-celea institute teologice se póte combina dupa diferitele tienuturi.

Evangelicii protestanti au la Vien'a teologi'a loru cu 7 profesori si 43 elevi.

Aceiasi in Ungari'a au la Sáros-Patak, Kecskemet, Oe-

denburg, Debreczin (in acestea 4 locuri totu calviniani), in Pressburg si Eperjes (luterani) 30 profesori de teologia si 477 elevi.

Cati au aceia si in Transilvani'a pe la diferitele loru col-legii, nu este insemnatu.

Unitarianii au teologia numai in Clusiu cu 3 profesori si 29 elevi.

Scólele de chirurgia in Salzburg, Gratz, Innsbruck, Ol-mütz, Lemberg, Pest'a cu 72 profesori si 698 ascultatori. Cea din Clusiu e trecuta cu vederea. La tóte acestea nu sunt nici 10 romani.

Scólele montanistice si de paduraria (Forst) la Mariabrunn in Austri'a, la Leoben in Stiri'a, la Przibram in Boemi'a, la Schemnitz in Ungari'a cu 21 prof. si 471 elevi, dintre carii dóra trei romani.

Scóla agronomica mai nalta din Ung. Altenburg cu 8 prof. si 151 elevi, din carii nici unu romanu.

Instit. politechnicu din Vien'a cu 18 profesori ord., 2 estraord., 7 suplenti, 19 adjuncti si asistenti, 6 docenti pri-vati, 7 invetiatori, apoi 929 studenti ordin., 54 estraordinari, 1329 ospitanfi (auditores benevoli) intre toti acestia nu-mai trei romani!

Scóle tehnice si de comerciu mai sunt si la Gratz, Triest, Praga, Brünn, Lemberg, Krakau, Bud'a, inse numai la Bud'a se mai vedu 3 romani.

Gimnasii se aflá in 1863 in monarchia mari si mici: In capital'a imperiulu 4 gimnasia mari séu superi-ori; in tóte tierile germano-slave 65; in Galiti'a 14; in Bu-covin'a la Cernauti de statu, si la Suceav'a gr. resaritenu 2; in Dalmati'a 4; in Veneto-lambardi'a 10; in Ungari'a de statu si catolice 56, eara la Beiusiu gr. unitu si la Lugosiu comu-nalu; totu in Ungari'a ev. protestante 29; la Neoplanta (Neu-satz) 1 gr. resar. serbescu; in Croati'a et Slavoni'a 6; in Transilvani'a rom. catolice 9, la Blasiu 1 gr. catolicu, gr. resar. 1 in Brasiovu; evangel. sasesci 6; protest. calvin. 6*); unitaresiesci 3; in fruntarea militara 3.

La tóte acestea gimnasii invetiara in an. 1863 scolari publici 55.498 si privatisti 2265. Din acestea doua sume romani (Ostromanen) au fostu 2274. La acésta suma inse trebue se se adaoga si numerulu gimnasistiloru din Brasiovu, (208 Red.). Acésta cifra inca se cuvine a o alatura langa altele, eara anume cu de sle natiuniloru cam de numerulu si de conditiunea nóstra, precum rutenii, carii inca avura 2081, eara slovenii, croatii si serbii 3843 si italianii 4196; eara un-gurii 16,962, germani 15.809, boemo-slavii 8198, poloni 3924. Totu aici nu se cuvine a trece cu vederea, ca p'intre ger-mani au fostu amestecati 3723 israeliti gimnasisti!

Scóle reale se afla numai in Vien'a 6, eara impartite prin tierii alte 49, intre care inse nici un'a nu e insemnata din Transilvani'a. Scólele reale avura 11.892 scolari publici si 233 privati, din toti acestia inse romani numai 20.

Despre scólele populare seu asiá numitele normale si elementare. Statistic'a din care culegemu n'are date din Ungari'a si Transilvani'a, ci numai din celelalte tieri din tóte. Deci in aceleasi (afara numai de Ungari'a si Transilvani'a) era in an. 1862 scóle normale (Hauptschulen) séu mai bine primarie 463, elementare 15.128 si de fetitie 1011, tóte cato-lice; eara acatolice 17, normale 989 elementare de copii si 24 de fetitie, eara evreesoi 89; eara scóle de repetitiune in dumineci si serbatori pentru copilandrii meseriesi si a., cá se nu uite ce invetiasera, sunt 12.572. In 203 scóle populare se invatia si pomari'a, gradinari'a si stupari'a. In tóte acelea scóle au invetiatu 2,506.342 insi, din tre carii 1,378.287 copii 1,128.055 copilitie. Din tóta multimea de scóle romanesci au

* Inse cele 6 ungaro-calvinesci si oelu romanescu din Brasiovu in Analele statistice nu sunt petrecute specialminte de locu, din cauza ca comisiunea n'au priimitu nici o infor-matiune dela aceleasi. (Vedi pag. 354.)

fostu numai 104, adica in Bucovin'a si in partea militarizata a Banatului.

Inse cate scóle primare si elementare sunt in Ungari'a si in Ardealu, eara intre acelea cate sunt romanesci si proste totu, cati copii si copile de romani invetia la scóle? Ore candu va veni timpul cá se aflamu in acésta privintia adeverulu?! —

Preste academiile militare, scólele de cadeti si alte institute destinate a scóte ostasi destepti si luminati trecemu astadata cu tacerea. Asemenea nu mai ingreunamu memori'a cititorilor romani cu marele numcru alu scóleloru de arte, alu pensionatorulu si alu mai multoru institute private de ambe secsele, retacemu asemenea minunatele scóle pentru surdomuti si pentru orbi. Cifrele comunicate in acestu articulu potu da fiacarui cititoru ocaziune de a intra in sine si a medita asupra viitorulu nostru, déca grij'a de cultura si educatiunea tinerimii nóstre va fi totu numai aceea, care a fostu pana acum.

Mens agitat molem. Sciintia si minte sanetósa. Sciintia e putere. Sórtea popóraloru fara sciintia si fara morala este, in mani'a tuturoru legiloru liberale si a tuturoru spoieliloru, umilire, despretiu, sclavia.

De voiu avé timp, iti voiu tramite si date din statistic'a tribunaleloru penale, si numai dupa aceea voiu trece la o alta materia, pentruca: contraria juxta se posita magis elucescunt.

G. Baritiu.

Brasiovu 12/24 Ian. Astadi inmormentaramu pe parochulu romanu din suburbiulu Brasiovului de susu Dimitrie Orgidan in etate numai de 44 de ani. Mortea i se trase in urm'a unei bóle lungi contrase din 1848 din receala, candu trecúse in Romani'a preste munti. Noi gelindu pe acestu preotu cu studia, fostu atati ani si catechetu, gelimu totuodata si pe veduv'a lui preotésa remasa cu 4 fii minoreni cu atatu mai multu, cu catu ca nu scimu, pana 'ncatu va fi potendu ingrigi confesiunea respectiva in genere si comun'a Brasieului in specie pentru sórtea preotesloru remase veduve si pentru ingrigirea de crescerea orfaniloru remasi.

E trista pusetiunea preotiloru nóstri, candu, dupa atatea lupte, dupa atatea sacrificii si facia cu averile cele colosale ale comunelor cetatiloru celoru mari, totusi in casuri de mórte timpuria din caus'a venituriloru celoru mici, nu potu lasá dupa sene o avere, care se acopere celu pucinu spesele modeste ale sustinerii unei veduve si a orfaniloru remasi! Ecce o oblegaminte imperativa, care diace pe umerii romaniloru, si nu numai pe alu preutiloru; Ecce o oblegaminte imperativa si a comunitatiloru romane de aici, cari facia cu dreptulu seu la averile comune se afla in consciintia indetorati a pune tóte la cale, cá pe viitoriu se ingrigeasca si ei pentru parintii sei suflatesci in casuri de acestea, dupa cum se ingrigescu si alte confesiuni.

— E mare lips'a de preoti demni si invetiati; inse cum se voru apleca cei demni la unu asemenea viitoriu? Bine se observe ai nostri, cum ingrigira serbii cu proiectele lor pentru dotarea preotiloru lor si sei imiteze, déca asteptamu si dorimu pastori demni de misiunea acésta importanta. —

Din Sibiiu ne aduce „T. R.“ scirea, cumca Ecs. S'a parintele metropolitu Andreiu plecà in 11 la 5 óre demanétia catra Vien'a spre a depune la petiórele tronului imperatescu, in frontea unei deputatiuni de romani alesi, multiamit'a pentru sanctionarea metropoliei, de unde va merge la Carlovitiu spre a fini opulu celu importantu alu definitivei despartiri, la care Ddieu se dè sucesu bunu si favoritoriu pentru metropoli'a romana.

— Totu in 11 pela 11 óre plecà la Vien'a si Ecs. S'a D. presiedinte alu trib. supr. judecatorescu Ladislau Vasiliu de Popp spre a pune in miscare masin'a dreptatii prin intrarea in functiunea cea mai ingrecata de responsabilitate intru administrarea adeverulu si a dreptatii. Numai Ddieulu dreptatii se-i dè putere si viétia lunga si prospera, cá odihn'a romanului din partea acést'a se fia catu se póte de indelungatu linistita, cum e ea acum in speranti'a s'a.

De longa Sylvania.

Anulu trecut ne fù atatu de neinduratu, in oatu nedespolià de doi stelpi ai natiunei, de dóue diamante lucitórie, de doi literatori antesemnani ai natiunei. Neinduratulu! elu ne rapi pe martirii cei mai fideli ai natiunei si relegei nóstre pe unu Simeone Barnutiú si pe unu Ioane Maioreescu, doi lucéferi ce luminau cu atata lumina su orizontele natiunei! „Nihil non mortale tenemus, pectoris exceptis ingenii que bonis! Asia e, ei disparura cu corpulu, inse spi-

ritulu lor se afla in sinulu natiunei; elu va viua in anelele si monumentele ei. Aproposu! Pe candu conteplamu sórtea umana a literatoriloru romani, pre candu cu dorere vedeamu, ca si laureatulu nostru poetu Andreiu remase datu uitarii fora picu de monumentu la mormentu, ceea ce reclama atentiune, eca ne sosi de catra Silvani'a, din Deesiu, o asemenea Jeremiada, care o impartasimu aici:

„S'a vorbitu de in mai multe parti pentru radicarea unui monumentu spre eternisarea memoriei mentorulu natiunei romane Simeone Barnutiú, inse pana acum'a nu s'a aflu nemenea, care se iè iniciativ'a, se iè asupra-si sarcin'a depleniirei unui monumentu, care se meriteze laud'a poporaloru, benecuventarea omenimei si coron'a multiamirei pentru zelulu lui natiunalu. —

Nece macaru pana acoló n'am ajunsu se se denumésca locul, unde se fia acelu monumentu, cu care se fia incopciate cele mai calde sentiri a le natiunei nóstre.

Acum ar' fi tempulu celu mai bene venit, pentruca neceodata nu se descoperira parerile comuni cu atata caldura, nece odata nu s'a aretatu ocaziune mai partenetoria, cá chiaru in tempulu de facia.

Dupa parerea mea monumentulu celu mai corespundietoriu pentru cumemorarea si benecuventarea lui inveci ar' fi radecarea unui gimnasiu romanescu aprópe de locul, unde pausésa in sant'a santeloru, care se póte numele de gimnasiulu Simionu Barnutiú, in Simleulu Silvaniiei. — Monumentu viu.

Dela acést'a ar' aterná fórté multu fericirea si desteptarea sentiului natiunalu in acelea parti nordice departate de orice centru natiunalu de cultura. — Si cine nu va voi cá si acesti fii iubiti ai natiunei se infloresca si se se redice din intunerecu la lumina? — Apoiu si preste totu nece odata n'a fostu asia de mare lipsa cá se cautamu cu seriósá luare a mente la starea si radicarea instituteloru nóstre de crescere de tota plasa, cá acum.

In giurulu Silvaniei posedu dupa cum am auditu cele mai multe comune inca inprumutulu natiunalu, de care peccatu, cá cei cu influintia nu pórtá o grigia mai buna, pana nu se face mere pere unu capitalu asia frumosu in man'a natiunei. Acestu capitalu, capacitanduse poporulu l'ar da de buna seama spre scopulu acesta. —

Cu acestu capitalu apoiu si cu contribuirile generóse ce ar' voni din tóte anghiurele romanimeii, pe unde numai au strabatutu numele Simione Barnutiú. s'ar poté redica acelu gimnasiu, care se inaltie numele, glori'a de romanu si memori'a lui Simione Barnutiú; er' cei ce voru gustá din fructele cele sanetóse in acestu institutu se benecuventese plecanduse la pamentu tieren'a lui, cá ne au facutu mai netede cararile inaintarei. —

Si noi asteptamu dela Dlu vicariu Foraneu alu Silvaniei oá in contielegere cu alti romani de acoló se faoa pasii spre a dá romaniloru ocaziunea de a se aretá recunoscatori Silvaneniloru, cari au datu romanimeii pe unu Simione Barnutiú.

UNGARI'A. Peste tóta Ungari'a, unde se afla romani gr. or., sau ramuritu manifestatiunile de bucuria si prin culturi dieesci pentru aplacidarea prea inalta a metropoliei, esprimenduse multiamita si recunoscintia tuturoru barbatiloru, cari au colucratu la luptele celo intinse spre scopulu acesta.

— In Pest'a se tienù unu banchetu in redutulu de nou adiustatu. 80 persóne din cele mai fruntasie, intre cari si Deák si Eötvös, fura de facia. Intre toaste vii se sprimà si dorinti'a, cá in acelu redutu se se adune catu mai curundu reprezentantii, ad. diet'a Ungariei.

— Conchiamarea conferintii banale croate insuffla grigia nobilimei maghiare, ca proletariatulu ei se va eschide dela reprezentantia, déca se va primi vreunu censu de cheia la dreptulu de alegere si déca nu se va primi dreptulu ei, ce se afla in legea din 1848.

— Se latise scirea, ca Szemere, f. m. ung. ar fi muritu; adeverulu e din contra, ca soci'a lui a asternutu dela Parisu o plansóre la Maiestatea S'a, cá se concéda liber'a re'ntorcere in patria a barbatuseu, care e bolnavu, ceea ce Mai. S'a a si concesu si a ordonatu, cá despre acésta se se insciintiase prin telegrafu soci'a lui Szemere.

— Oficialii de comitatu jurati sunt liberi dela recutare dupa „Sürg.“

AUSTRIA INFERIORA. Vien'a 20 Ian. Decliararea ministrulu de financia in cas'a oblegatiloru senatulu imperiale, care casunase incheierea siedintiei, cum scimu din Nr. trecut, s'a facutu obiectu de desbateri atatu intre deputati, catu si in publiculu vienescu. Indata dupa siedintia se si adunara capeteniele si hotarira intre sene, cá in siedinti'a vii-

tória se propuna asediarea unei comisii, care se reportese despre declararea ministrului de financia, fiinduca dorescu, cá se se determinese odata drepturile sen. imp., fiinduca in legea financiale pentru an. 1863, primita de ambe casele si sanctionata de corona, in articolu alu 6-lea se insarcinésa ministrulu de financia, cá sese venda oblig. zelogite din imprumutulu englesu din 1859 si din alu loterii din 1860 si restulu activu se se intrebuintiase la acoperirea deficitulu an. 1863, cea ce ministerulu de financia nu o facù. Apoi cea mai mare parte a intereseloru obligatiuniloru numite nu s'a pusu in socotél'a bugetulu, prin urnare nu s'a observatu numit'a lege. Dupa „Debatte“ candu se publicà acea lege se affá obligatii din imprumutulu englesu din 1859 de 8,560,000 si din alu loterii din 1860 de 8,616 000 zelogite. Administratiunea financiale n'a vendutu aceste obligatiuni spre a depura séu plati si din detorii, ci cate sau vendutu s'au intrebuitu spre altu scopu, si acest'a a mahuitu pe cas'a deputatiloru.

-- Comitétulu pentru miciorarea contributiunii personale in Ardealu a primitu proiectulu regimulu in punctele celé mai dinainte. Obert e referentulu, oare si aretà in siedintia, ca Ardealulu e preste mesura ingreuiatu cu darile. In tocma dovedi si br. Reichenstein, ér' Dr. Eichenegg aratà, ca Ardealulu dela an. 1851 pana la 1860 s'a incarcatu cu sarcini dela 5,457.000 pana la 13,049.000. Gabriel Manu si presiedintele prelatu Eder inca stetera pe longa scaderea contributiunii si asia se primi proiectulu regimulu si Obert se insarcinà cu reportarea. In fine „Debatte“ ne aduce Nr. deputatiloru, care, dupa votisare, abia sunt 135 candu ar' trebui se fia 229, afara de Ungari'a, Croati'a si Veneti'a, ai caroru deputati la olalta 114 inca nu se afla in senatu.

Cronica esterna.

In caus'a germana se facura unele descoperiri prin „Presse“ din Vien'a, cumca in $\frac{13}{12}$ ministrulu prusianu Bismark a scrisu catre agentulu seu la Vien'a doua note; in cea d'antaja declara Bismark, ca principiulu parlamentariu si revolutionariu e dusimanulu celu neimpacatu, pe care 'lu combate elu atatu facia cu statele de mediulocu, catu si in laintru Prusiei. In not'a a doua dice, ca Prusi'a si Austri'a se'si dè mai multu una alteia, decatu le impune dreptulu federatiunii; pentruca ele sunt conproprietarie ale teritoriulu cedatu (Schleswig-Holstein). Dupa pusetiunea geografica Austri'a n'are interesu de asi anecea vreo parte de aici, cum are Prusi'a, dar' elu Bismark sci, ca acést'a anecea nu o póte face fora invoirea Austriei, de acea Prusi'a nu se póte declará asupra intrebatiunii de ereditate, pentru ca ea nu'si póte aruncá interesele militari si maritime in Schleswig-Holstein in man'a suveranulu viitoru.

Contele Mensdorf responde cu datu 21 Dec. a. tr., cumca Austri'a in privinti'a anechari prusiane nu se póte invoia la una astufeliu de incorporare, decatu numai pe longa unu ecuivalentu de una adaugere in tocma de mare la teritoriulu seu germanu. In cestiunea sucesiunii Austri'a va esaminá cu consciintia pretensiunile Oldenburgulu, Hanover'a 'si da aci numai pareri si Rusi'a si a datu declararea, ca ea, va primi deciderea federatiunii cá una ce singura precumpnesce aici. Descoperirea acestoru 2 depesie a facutu mare scomotu atatu in Germani'a catu si in Austri'a si „A. A. Z.“ dice, ca si pe longa 1000 fl. se facu incercari a se deslarva celu ce a descoperitu secretulu oficiulu; prin urnare caus'a acést'a inca se afla in statulu quo si statele mediuloce cu Bavari'a si Sacsoni'a in frunte inca nu s'au retrasu dela opoziitiunea inceputa, si au spriginu atatu in Franci'a catu si in Angli'a, care astépta numai defasiurarea causei fara a se amesteca inca in negociatiunile aliatiloru, cari se vedu a tienti la dualismu si la impartirea Germaniei intre sene, cá se póta pune frenu revolutiunii, garantandusi intre sene si teritóriele.

In diet'a Prusiei tocma se desbate adres'a la cuventulu de tron in cas'a deputatiloru cu mare infocare. Dune adrese se si rieptara, ér' cas'a domniloru (Herrenhaus) a primitu adres'a, cá tóte casele de domni, aretandusi intr'o perifrasede a ouventulu de tron tot'a a sa multumire cu tóte lucrările regimulu, esprimendusi si parerea de reu pentru conflictulu regimulu cu cas'a de diosu.

In Franci'a se astépta cu mare nerabdare cuventulu de tron la deschiderea corpulu legislativu; fortificarea si provederea cu tunuri la Civitavechi'a in Itali'a, trage multa atentiune. —

— Renumitulu socialistu Petru Iosifu Proudhon a repausatu in 19. Elu era nascutu in Besançon in 1809, fiu

alu unui legatoriu pauperu. Elu invatiandu colegiulu se facù tipografu si cá atare scriitoriu si auctoru, pana candu in etate de 40 si mai bine de ani esi reformatoru alu starii sociale prin opulu seu socialisticu numitu: „Ce este proprietatea?“ Si dovodindu, ca nici unu particulariu n'are dreptu a posede proprietate, ci numai sociatatile intregi in comunu, unu comunismu mai impuitoriu decatu comunismulu, 'si castigà renume europénu; ér' de aici incóce viéti'a lui fù numai o lupta cu antagonistii, cu tribunalele si cu partisanii. E memorabilu, ca Proudhon, care negá dreptulu de proprietate, in urma aperà potestatea lumésca a Papei. —

— Conflictulu cu Rom'a se domolesce, fiinduca Napoleon primi din Rom'a asecurarea, ca publicarea enciclicii n'avù intentione punerea in lucrare a principiloru cuprinse in tr'ens'a, ci totulu e numai obiectu dogmaticu besericescu si asia in Franci'a inca se domolescu antagoniele respective.

Spani'a lasa locu liberu publicarii intregi enciclice si ea e gat'a a recunósce si regatulu Italiei, indata ce se va stramutá capital'a in Florenti'a. — Spani'a a cedatu cu totulu insul'a St. Domingo din Americ'a séu Indi'a apusana, dupa ce s'a convinsu, ca poporulu pamenténu numai afla multumire suptu gubernulu seu.

In Americ'a inca totu mai decurge resbelulu civilu intro statele unite de nordu si intre cele revoltante confederate de sudu, cu atat'a inversiunare, incatu in cei trei ani dela inceputulu resbelulu voru fi cadiutu victima furiei aprópe la siepte, optu sute de mii suflete si milióno de avutii. Si acolo caus'a resbelulu e reactiunea si democratismulu.

Statele de nordu adeca decretara stergerea sclavii si acum tocma se desbate cá amendamentu constitutional'a stergere a sclavismulu si meritulu acestei libertati se atribue presiedintelui statloru unite Lincoln, care se alésa acum de ncu pe alti patru ani cá presiedinte, si care e resolutu a nu face nici o concessiune confederatiloru iubitori de sclavia, pana candu nu i va invinge totalu.

Aristocratii si plutocratii numiti si confederati sustienu lupt'a, pentru cá se sustiena si sclavi'a, inse acum sunt rebatuti de armatele staturiloru unite pana la riulu Savannah in statulu Missouri. Se crede inse ca Angli'a si Franci'a voru recunósce in primavéra statele confederate, care si pana acum voru fi primitu pe suptu mana adiutoria dela ele, semnu, ca reactiunea afla sprijinu si ca republicanismulu si aici ei amenintia suprimere. —

Telegramulu Redactiunei.

Bucuresci. In $\frac{25}{1}$ presentà senatulu Romaniei adres'a la cuventulu de tron Mariei Sale. Respunsulu Altetiei Sale a Domnitoriulu fù primitu cu aclamatiuni.

Diurnalulu „Constitutiunea“ a primitu avertisementu, (Monitória) la ordinea Principelui, si acésta pentru unu articlu, care defaima relegiunea israelita*).

Camer'a legislativa desbate acum asupra proiectulu constituirii inaltulu cleru.

Metropolitulu din Bucuresci pórtá titlulu de metropolitu Primatu alu Romaniei, in virtutea rescriptulu Domnitoriulu din 11 Ian. 1865.

Regulamentu,

pentru alegerea membriloru sinodulu generalu alu besericeii romane. (Vedi si Nr. 3.)

Capitolulu I. Despre alegatori si eligibili. Art. I. Sunt alegatori de membri sinodulu generalu: a) Preotii de miru romani, hirotonisiti in tíera si bucuranduse de exercitiulu sacerdotiei loru. b) Profesorii de materii religióse la seminarii si c) Superiori de monastiri. Art. II. Sunt eligibili ai sinodulu generalu. a) Preotii de miru, in exercitiulu dreptulu de alegatori si cu studii de celu pucinu patru clase intr'unu seminaru. b) Laicii intruunindu urmatórele insusiri. 1) Versta de 40 ani. 2) Cunoscintie teologice, dovedite séu prin atestate séu prin o functiune de minimum 3 ani ca profesori in unu seminaru, ori facultate teologiea din tíera. c) Se nu fia falitu nereabilitatu. Se nu fi fostu osinditu la pe-

*) Cá se scimu judeca acésta, se cere a sci, ca Maria S'a la felicitarea de an. nou apromise israelitiloru, ca nu va perde din vedere emanciparea romaniloru de acestu cultu in conformitate cu cerintiele reformeloru civilisatrice, inse rabinatele nu corespundu tendintiloru comunitatii ce aspira a fi emancipata: „Voi cereti a vi se da drepturi,“ le dise Inaltimea S'a, „si nu faceti nemica spre ale merita. R.

depsa criminala. Se nu fi fostu osinditu la o pedepsa co-rectionala pentru delictule urmatóre: 1) Falsificare, spargere de peceti si luare (sustragere) de acte depuse in locuri publice. 2) Furtisiagu. 3) Incelaciune. 4) Abusu de incredere. 5) Marturii mincinoase. 6) Calomnie. 7) Atentatu la bunele moravuri. 8) Abusu de putere.

Capitolulu II. Despre alegeri. Art. III. Se alegu pentru sinodulu generale cate trei membri de fia care eparchie. Art. IV. Fia care alegatoru alege numai in eparchia unde este cu servitiulu besericescu. Alegatorii sunt datori a inscrie pe buletinulu alegerii cate trei nume. Art. V. Cu doue luni inainte dioa de alegeriloru, se alcatuescu de protopopi listele preotiloru si ale superioriloru de monastiri alegatori. Listele intocmite de protopopi se trimitu ministerului justitiei, culteloru si instructiunei publice, care le da publicitate prin Monitoru. Art. VI. Reclamarile contra inscrieriloru si a omiteriloru din lista, le facu alegatorii séu episcopulu eparchiotu, catre ministerulu justitiei, culteloru si instructiunei publice, pana in o luna dile de la publicarea listeloru in Monitoru. Reclamarile trebue se fia insotite de dovedile sprijinitóre. Ministerulu justitiei, culteloru si instructiunei publice va fi datoru cá se publice prin Monitoru, pana in diece dile de la primirea reclamariei, decisiunea de impreuna cu tóte piesele afaceriei. Art. VII. La diua defipta si publicata prin Monitoru, alegatorii se intrunescu la protopopiatele de judetie respective, spre alegerea membriloru din partea eparchiei. Art. VIII. La orele diece de diminétia, alegatorii, ori cati ar fi presenti, proceda la alegere. Biuroulu alegatoriloru sta sub presiedintia protopopului judetiiului. Secretarulu biuroului va fi unulu dintre preotii cei mai tineri, designatu de presiedinte si secretaru alu protopopiatului. Art. IX. Politia in sal'a alegeriloru este lasata presiedintelui. Acesta póte cere intervenirea prefectului de judeciu. Discutiunile si discursurile nu sunt permise in sala alegeriloru dupa constituirea biuroului de alegere. Art. X. Votarea se face prin apelu nominale. Votulu se face prin bilete care se voru depune in urna inchisa, sigilata de presiedinte, secretaru si alegatorii carii voru voi. Art. XI. Scrutiniulu remane deschisu pana a doua di la orele trei dupa amiadi. La acésta ora, in presentia alegatoriloru, ce se voru affá, si dupa incheierea unui prescriptu verbale, constatoru starii in care s'a aflu urna, se procede la despoiarea scrutinului. Art. XII. Biuroulu singuru decide asupra primirei séu restringerci bileteloru cu nume gresitu, nediscifrabile séu cu vre unu semnu ori cheia, ce ar' lasa loru de prepusu la o intielegere prealabila. Art. XIII. Resultatulu scrutinului constatatu fiindu prin prescriptulu verbalu subscrisu de biurou si de alegatorii presinti, biletele votarii se ardu. Art. XIV. Tóte actele relative la alegere, biuroulu le comunica indata prefectului judecianu, care le espeduesce imediatu prefectului unde este resiedinti'a eparchiei. Art. XV. Trei dile dupa ultim'a di a alegeriloru exclusivu, si in a treia di inclusivu, la orele 11 de diminétia, se va face la prefectura unde este resiedinti'a eparchiei, numerarea si adunarea definitiva a voturiloru de la tóte protopopiatele eparchiei. Acei carii voru fi intruniti mai multe voturi voru fi proclamati de alesi. Art. XVI. Lucrarea aratata la Art. XV se face in presenti'a episcopului séu metropolitulu eparchiotu, a protopopului de judeciu, a rectorului de seminaru, si in Bucuresci si in Iasii, si a decanului facultatii teologiee. Art. XVII. Prescriptulu verbalu definitivu, subscrisu de prefectu si de persónele aratate la Art. 16, se tramite pana in trei dile ministerului justitiei, culteloru si instructiunei publice, care le va depune cu tóte actele relative, pe biuroulu sinodului generale la deschiderea lui.

Capitolulu III. Despre validarea alegeriloru. Art. XVIII. Sinodulu generale decide asupra validitatii séu nevaliditatii alegeriloru membriloru sei. Decisiunile in acésta privintia le comunica presiedintele sinodului generale ministerului justitiei, culteloru si instructiunei publice, care inaintésa dupa trebuintia lucrarile de noua alegere. Art. XIX. In casu de vaeantia, prin demisiunea séu mórtea unuia din membri alesi ai sinodului generale, ministerulu justitiei, culteloru si instructiunei publice inaintésa insusi lucrarile de noua alegere. Art. XX. Dimisiunile membriloru, in tempulu catu sinodulu generale nu este in sesiune, le primesce ministerulu culteloru, justitiei si instructiunei publice.

Mesuri transitorie. Art. XXI. Pentru acésta inteia data, sinodulu generale va poté fi convocatu si mai 'nainte de

1 Iuliu, pastrandu-se inse intre diu'a de convocare si tempulu pentru inscriere in liste, reclamari, scl. cuvenita proportiune.

Facemu cunoscutu si ordonamu, ca cele de facia, investite cu sigilulu statului si trecute in Monitorulu oficialu, se fia adresate curtiloru, tribunaliloru si autoritatiloru administrative, cá se le inscria in registrele loru, se le observe si se faca a le observa, si ministrulu Nostru secretaru de statu la departementulu justitiei, culteloru si instructiunei publice, este insarcinatu a priveghia publicarea loru.

Datu in Bucuresci, la 3 Decembre 1864.

(L. S.)

ALECSANDRU IOAN.

Ministrulu secretaru de statu la departementulu justitiei, culteloru si instructiunei publice, N. Cretiuлесcu.

ALECSANDRU IOAN I.

Cu mil'a lui Dumnedieu si vointi'a nationala, Domnu Principateloru Unite Romane: Vediendu reportulu ministrului justitiei, culteloru si instructiunei publice, Nr. 56817, prin care Ne supune la confirmare proiectulu de decretu organicu pentru regularea schimei monahicesci: Vediendu incheierea consiliului ministriloru, Ascultandu opiniunea consiliului Nostru de statu, In puterea statutului din 2/14 Iuliu, Am sanctionatu si sanctionamu, promulgatu si gromulgamu cum urmésa:

Capitolulu I. De calugari. Art. I. Nu va poté fi calugaritu pe viitoru nici unu individu barbatu, daca nu va intruni urmatórele insusiri: a) Se fia recunoscuta de catre sínódele generale pietatea si vocatiunea lui monahala prin inspirarea religiosa canonica. b) Se fia in virsta minimum de 60 ani, séu, de si mai june, invalidu, omu incurabilu, si c) Se renuntie la pensiunea ce ar avé de la statu. Art. II. Voru fi primitii in ordinea monahala inse acei juni carii, trecundu invatiaturile seminariale superióre, voru avé vocatiunea acésta, si din care se va poté forma clerulu inaltu. Art. III. Nu va putea imbraca schima monahala nici o femea, care nu va intruni urmatórele insusiri: a) Se nu fia maritata si se fia recomandata de Sínódele generale despre pietatea, religiositatea si vocatiunea ei morale. b) Se renuntie la pensiunea ce ar avea de la Statu; c) Se fie in virsta minimum de 50 ani. Art. IV. Potu fi calugarite si fara de indeplinirea virstei de la lit. c, Art. III: a) Femeile invalide si incurabile, care n'au midiulóce de traiu in lume. b) Femeile care, din simtiu umanitaru, s'ar decide a se devota prin spitale, scoli si veri ce alte institute de bine-faceri ale statului. Acestea totusi nu voru poté fi mai june de 30 ani. c) Femeile eliberate din vre unu penitentiaru cu recomandatiunea sinodului generale.

Capitolulu II. De metanii. Nici o calugaria nu se va face pe viitoru pe la alte monastiri, schituri si sihastrii, de catu la acelea din Romani'a ce se voru hotari prin regulamentu specialu.

Capitolulu III. Art. V. Nici o autoritate eclesiastica, nu va poté da vre unui individu barbatu séu femeii, tunsura monahala, daca nu-i va presenta: a) Autorisarea sinodului generale si autorisarea ministerului culteloru.

Capitolulu IV. Despre intretinerea calugariloru. Art. VI. Pentru intretinerea calugariloru si a calugaritieloru, ministerulu culteloru prevede in bugetu sume anuale pe numerulu loru. Art. VII. Aceste sume nu sunt personalu liberate pe individi, ci puse la ele comuna indestulare a monastirei; economiile de la revinu statului. Unu regulamentu speciale pentru administrarea economica a chinoviiloru, se va intocmi de catre ministrulu culteloru. Art. VIII. Calugarii si calugaritiele, care voru fi inchinatu averea la monastire, cu óre care conditiuni despre intretinerea persóneloru, se voru bucura de acele conditiuni si in viitoru pe catu voru trai.

Capitolulu V. Dispositii transitorii. Art. IX. Remanu desfintiate tóte dispositiunile, legile si regulamente contrarii acestei legi de facia, Facemu cunoscutu si ordonamu, cá cele de facia, investite cu sigilulu statului si trecute in buletinulu legiloru (Monitorulu oficiale) se fia adresate curtiloru, tribunaliloru si autoritatiloru administrative, cá se le inscria in registrele loru, se se observe si se se faca a se observa, si ministrulu Nostru secretaru de statu la departementulu justitiei, culteloru si instructiunei publice, este insarcinatu ou publicarea loru.

Datu in Bucuresci, la 30 Nov. 1864.

ALECSANDRU IOAN.

Ministrulu justitiei, culteloru si instructiunei publice, N. Cretiuлесcu.